

Antoni Serra

De l'u al deu,
western

Un malenconiós Peckinpah. *Ride the High Country*

Sens dubte, *Ride the High Country* (o també *Duelo en la alta sierra* en versió castellana) és el menys peckinpahnià de tots els films que va realitzar al llarg de la seva no massa llarga vida Sam Peckinpah —probablement és així perquè es tracta d'una de les seves primeres obres i, segons el criteri d'alguns, encara no s'havia alliberat de la influència de Budd Boetticher. Sobre aquest punt concret, el de la influència de Boetticher, hi insistiré més endavant.

Tot és possible en la vida del Senyor, que no és altra que el meu estimat Diable, del cel·luloide en blanc i negre o en *technicolor*.

Aleshores, per què he elegit *Duelo en la alta sierra* com un dels deu films més emblemàtics? Precisament per això, perquè és el menys peckinpahnià. Perquè és el *western* malenconiós, nostàlgic per excel·lència. Perquè és necessari conèixer els recursos de l'art per reflectir en imatges cinematogràfiques aquesta melangia, que ens arriba fins a la medul·la (cervell endins, ventrell endins, sexe endins), i vet aquí també perquè va elegir magistralment com a protagonistes dos actors de la vella escola, un virginiana nascut l'any 1903 (Randolph Scott) i l'altre, un californià lleugerament més jove, ja que va néixer el 1905 (Joel McCrea), i els dos debutaren al cinema quasi, quasi al mateix temps: 1929 i 1928 respectivament. Els dos comuniquen una profunda càrrega de melangia o un fort sentiment nostàlgic —«la nostàlgia del Oeste extingido», con diria Guarner el 1973— al llarg de tot el film i des de les primeres imatges, quan McCrea arriba a la ciutat polsosa i creu que la població, bolcada al carrer, el rep amb un entusiasme inesperat. O en el moment que McCrea es retroba amb Scott a una caseta de fira, patèticament disfressat el vell amic de Búfalo Bill. Els dos són ja caducs, els dos pertanyen a un altre món, el dos formen part d'una època que ja s'està extingint irremissiblement: la dels *sheriffs* o *mars-halls* dignes, la dels *cow-boys* valerosos i aventurers. Pensem que *Duelo en la alta sierra* es va realitzar el 1962 i que, per tant, Scott ja havia fet els 59 anys i McCrea els 57, o sigui: dues figures

que ja havien fet història (Scott amb films basats en les novel·les de Zane Grey) i que ja no donaven la imatge, ans al contrari, dels joves, intrèpids i freqüentment eixelebrats personatges que pul·lulaven per la geografia del *far west*. Just amb aquesta realitat impecable i implacable —nostàlgia i melangia— Sam Peckinpah aconsegueix un films per a mi extraordinari, una pel·lícula d'una excepcional condició humana, un *western* d'una sensibilitat tan exquisida que només es dona en molt poques ocasions (Ford, Mann, Wyller, Ray i alguns més)...

I vostès, amics lectors de l'impossible convertit en realitat narrativa (en imatges), ja perdonaran el meu entusiasme per Peckinpah.

I, sobretot, per *Duelo en la alta sierra*; pel·lícula que, per altra part, va arribar més intensament a la meua sensibilitat intel·lectual —o artística o com vostès vulguin nomenar-la— que d'altres films peckinpahnians, com *Major Dundee*, *Grupo Salvaje* o *La balada de Cable Hogue* —tots ells posteriors i els quals em mereixen una gran consideració.

Però, és clar, hi ha moltes altres coses a dir sobre *Duelo...* És cert que es tracta d'un «bellísim *western*» (com va escriure Josep Lluís Guarner), des del més rigorós punt de vista de l'estètica cinematogràfica, i ho és perquè Peckinpah —en aquells moments amb 32 anys, no s'ha d'oblidar— ens ofereix una capacitat anorreadora, una força subjugadora —quasi bé tirànica, de sotmetiment— a més de suggeridora, que manté en constant tensió l'espectador. També vull fer una especial menció a la bellesa de les imatges, a l'exactitud i rigor del color, tot per aconseguir un realisme màgic —però gens ni mica virtual, fofre!— del món quotidià del *western*. En aquest sentit, diria que *Duelo...* és una peça pictòrica impe-

cable, i sublim. Alguns crítics o comentaristes cinematogràfics (tan acadèmics com no pocs —la majoria— de catedràtics ben *il·lustrats*) han assenyalat, i torn a una anotació del principi de l'article, que l'obra de Peckinpah està sensiblement influïda per Budd Boetticher, el vell realitzador de *westerns* i que va dirigir en no poques ocasions a Randolph Scott. Però jo no ho crec —o no ho sé veure— així. Tenc present a la memòria alguns films de Boetticher, com *Horizontes del Oeste* (1952), *Traición en Ford King* (1953) i *El desierto de El Álamo* (1953), per exemple, i no aconsegueix trobar el fil de connexió d'aquesta possible i intuïda influència. Crec que són dos mons a part, dues concepcions del cinema, de l'estil narratiu i de la plasticitat totalment diferents.

En fi, estic arribant a la meta definitiva dels deu *western* emblemàtics: només em resta el del proper mes i és *Río Lobo*. Per què? Ja ho explicaré, però no en aquest moment.

I per avui, salut i *adoramus te / glorificamus te* —oh, lectors estimats!. ■

